

LA UNIVERSITAT

Bastant més que un edifici

M. Teresa Salat i Noguera

La signatura del decret d'erecció de la Universitat de Cervera l'any 1717, va tenir moltes conseqüències a tot Catalunya, però si ho mirem des de l'òptica d'una vila d'uns 2000 habitants, la majoria pagesos i tots d'un tarannà força conservador, per Cervera va suposar un autèntic terratrèmol social.

Com va reaccionar la capital de la Segarra? En principi amb enuig perquè es van arrasar una vintena de cases amb els seus horts, a més d'un petit hospital. Després els seus habitants van pensar que, qui més qui menys, tindria una habitació per llogar i amb allò de... on hi mengen sis, hi mengen vuit, també es va fer un lloc a la taula que van cobrar no al preu acostumat, sinó al preu de la demanda d'un nou mercat.

Un mercat que, per una banda el formaven els operaris necessaris per dur a terme aquest singular edifici, és a dir tots aquells paletes, fusters, vidriers, ferreters, carreters, traginers... i mà d'obra forasters, a més d'aquells que els haurien de subministrar l'avituallament indispensable; per tant, arribarien més teixidors, espartenyers i faria falta llocs

on poder acomodar tot aquest personal vingut de fora. I la construcció d'aquest immoble no era cosa de dos dies, sinó de molts anys.

Mentre s'edificava la Universitat, els professors i els alumnes havien d'estar en un centre d'ensenyament apropiat. Per fer aquesta funció es va habilitar el convent dels franciscans mínims, situat on ara hi ha el Casal Parroquial; és a dir, a totes les necessitats dels treballadors hi hem d'afegir tot allò que els faria falta a un nombre cada vegada major d'estudiants i professors.

Pel que feia als estudiants, el tipus d'hostatge estava molt ben determinat per una normativa acceptada tant per l'Ajuntament, com per la universitat. N'hi havia de primera, segona i tercera categoria i es cobrava segons la *classe* que s'oferia.

Però aviat es va haver de fer front a altres maldecaps. Aquells alumnes nouvinguts estaven molestos pel lloc on havien de cursar els seus estudis universitaris perquè consideraven que no era el més adient per viure-hi durant el curs i a més els prohibien tot allò que

Un grup d'estudiants de la Universitat jugant a cartes mentre un company vigila el possible pas de la ronda. D'esquerra a dreta, Joan Simó, Bernat Baquero, Josep de Manjarrès, Montagut, Víctor de Conte, Francesc Barret. Pintura de Josep Arnau, propietat de la família Barret.

Agustí Duran i Sanpere, *Llibre de Cervera*, 1972, làmina XCII.

els podria servir d'entreteniment, des del joc, a organitzar festes, prendre begudes, fer sorolls que poguessin molestar el veïnat... etc. També se'ls demanava que no anessin a veure l'arribada de les diligències, especialment si hi arribava alguna noia jove, tant pel rebombori que armaven, com per les paraules pujades de to que les noies havien de sentir.

També tenien prohibida l'entrada en algunes cases per tal de protegir les filles d'un possible festeig, però, segons els llibres de bateig que ha estat treballant el

sacerdot adscrit a la Parròquia de Cervera, mossèn Miquel Venque i To, la cosa no va funcionar prou bé. En efecte, Mn. Miquel a l'anar buidant les dades d'aquests llibres conservats en el Casal Parroquial, va trobar que hi havia uns quant batejats que només tenien un cognom i altres que, en el lloc on hi havia d'haver els noms dels pares, hi deia simplement *Ignotos* o *Incògnits* (desconeguts), *spurea* (potser una manera de dir "punxada"?) o ja directament *pares desconeguts* o *pares incògnits*

Estem parlant d'un ventall cronològic que abraça des de l'any 1757 a l'any 1764. Es poden fer moltes suposicions. La més lògica és pensar que vàries noies van quedar "enamorades" dels estudiants, uns joves atractius, amb facilitat de paraula que els deuriem fer unes promeses que mai van complir.

Es pot deduir que algunes de les criatures nascudes les deuria acceptar com a seves el marit o futur marit i no es diferenciaven en els llistats general. Altres deuriem ser acceptades per la família materna i tan sols portarien el nom de la mare (12 en total) i algunes (en nombre de 10), per amagar la vergonya que en aquells temps suposava haver donat a llum un infant fora de matrimoni, deuriem ser dipositades davant d'un convent o

d'una església, amb la confiança que la beneficència pública se'n fes càrrec.

Aquest buidatge és interessant també per saber els oficis paternes dels nounats, o els noms més usats en aquells dies. Per cert, encara que els noms més abundants eren el d'Antoni, 99, i Josep, 86, també hi són nomenats 83 Magí.

Un altre capítol eren les baralles, robatoris i algun assassinat dels quals eren culpats els estudiants, així com el contraban de la carn que aquests joves intentaven realitzar per tal d'obtenir alguns ingressos a més del suport familiar. És a dir, l'entesa entre ceriverins i nouvinguts no sempre va ser bona i l'Arxiu Comarcal de la Segarra conté quantitat de documents que ho fa palès.